

ΦΟΙΒΟΣ

ΕΠΙΜΗΝΙΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΑΣ

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΕΝ ΕΛΛΕΙΨΕΙ ΙΑΤΡΟΥ

ΥΠΟ

Ι. Π. ΠΥΡΡΑ

Ἐτησία συνδρομή δραχ. ν. 3. Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν 3,50 προπληρωτέας,

ΕΤΟΣ Ζ'. — Ἐν Ἀθήναις 1 Ἀυγούστου 1885. — ΑΡ. 9.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπήρεια τῆς νυκτός. Περὶ μέθης. Νευραλγία. Παραγωγή νόσων.
Περὶ κοπώσεως. Περὶ αἱμωδίας. Ἐπήρεια Σελήνης. Ὁσμὴ στόματος.
Μοῖαι. Ὡά. Προορισμὸς ἀνθρώπου.

Α. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ

Ἐπήρεια τῆς νυκτός ἐπὶ τῆς σωματικῆς καταστάσεως
τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ νύξ ἐπὶ τοῦ ὕγειοῦ εἶναι καταπραϋντική. Ἡ ζωικὴ θερ-
μότης ἐλαττοῦται κατὰ $\frac{1}{2}$ βαθμόν· διὰ τοῦτο ὁ κοιμώμενος πρέ-
πει νὰ καλύπτηται περισσότερον τὴν νύκτα. Ἡ ἀναπνοὴ βρα-
δύνεται εἰς 15 ἀντὶ 20 ἀναπνοάς, γιγνομένης ἀνὰ πᾶν λεπτόν
ῥας κατὰ τὴν ἡμέραν.

Ὁ σφυγμὸς καὶ ἡ πέψις γίνονται βραδύτεραι, ἡ δὲ αἱματο-
ποίησις ὀλιγωτέρα. Ἡ ἄδηλος διαπνοὴ ἐλαττοῦται, καὶ αὐξεται

ἡ ἀπορρόφῃς· διὰ τοῦτο δὲ διανυκτερεύων εἰς ἐλώδη· τόπους προσκινεῖται διαλείποντα ἢ συνεχῇ πυρετόν· διότι ἀπορροφᾷ τὸ σῶμα πλείονα μιάσματα ἐλώδη, ὃ δὲ ἀναπνεόμενος ἀπὸ τὴν νύκτα ἔχει περισσότερον ποσὸν μιάσματος, ἔχει δὲ καὶ πλείονα ὑγρασίαν καὶ περισσότερον ἀνθρακικὸν ὀξύ· ἰδίως ταῦτα πλεονάζουσι κατὰ τὴν πρωίαν. Ἡ πρωία εἶναι ἢ μᾶλλον ψυχροτέρα ἐποχὴ τοῦ ἡμερονυκτίου, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ ταύτην πίπτει περισσύτερα ψεκάς, ἐξ ἧς γίνεται ἡ ὀδύσος καὶ τὸν χειμῶνα δὲ πάχος· τὴν νύκτα αἱ δσμαι ὀλιγώτερον ἰσχυραὶ εἰσιν.

Αἱ ἐκκρίσεις γίνονται ὀλιγώτεροι, καὶ τὸ σῶμα τὴν νύκτα ὀλιγωτέρα· περιττὰς ὕλας ἀποβάλλει· διὰ τοῦτο καὶ ἡ θρέψις τοῦ σώματος τὴν νύκτα γίνεται μεγαλειτέρα, ὥς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ σώματος.

Τα ὕδρα ἐλαττοῦνται τὴν νύκτα κατὰ τὸ 1)10.

Ἐν γένει· ἡ νύξ εἶναι χαλαρωτικὴ, αὐξάνει τὴν σηπτικότητα τῶν ζωικῶν σωμάτων, καὶ τὸ κρέας ἐκτεθειμένον ὑπὸ τοὺς ἀστέρας καθίσταται τὴν ἐπιούσαν εὐπεπτότερον καὶ βράζει ταχύτερον· διὰ τοῦτο καὶ τὰ σφαζόμενα κτήνη τὴν νύκτα ταχύτερον βράζουσι καὶ ταχύτερον σήπονται. Διὰ ταῦτα καθάρσιον δὲν πρέπει νὰ δίδωται τὴν νύκτα· διότι ἡ ἐκ τούτου προσερχομένη χαλάρωσις ἐπαυξάνει τὴν ἐκ τῆς νυκτὸς προσγιγνομένην, καὶ βλάβη γίνεται εἰς τὸν ἀσθενῆ.

Τὴν νύκτα τὸ σῶμα εὐρίσκειται ὀλιγώτερον ἐξωγκωμένον· ἀρχεται νὰ ἐξογκοῦται μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου μέχρι τῆς ἑσπέρας. Τὸ στήθος εἶναι στενώτερον τὴν νύκτα περὶ τὰς 8 γραμμὰς, ὅταν ὁ ὕπνος ἦναι ἀτάραχος καὶ ἐλαφρὸς.

Τὸ ἀνάστημα τοῦ σώματος τὸ ἑσπέρας εἶναι βραχύτερον ἢ τὴν πρωίαν.

Ὅταν θμω· ὑπάρχη φλογιστικὸς πυρετός, αὖξεται οὗτος τὸ ἑσπέρας καὶ ἐξακολουθεῖ οὕτω μέχρι τῆς 11 π. μεσονυκτίου ἢ τῆς 1 ἢ 2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον· τότε γίνεται ἡ κρίσις τῆς νόσου κατὰ τὰς κρίσιμους ἡμέρας· ἰδίως κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην δὲ πυρετός καὶ τὰ φλογιστικὰ συμπτώματα αὖξονται εἰς τὰς ὀξείας καταρροὰς, εἰς τὰς κοιλιακὰς νόσους, καὶ μάλιστα εἰς τὴν δυσεντερίαν, εἰς τὴν ὀφθαλμίαν, καὶ εἰς τὰς συμφορήσεις κλπ. Παροξύνονται οἱ ρευματικοὶ καὶ οἱ νευραλγικοὶ πόνοι· ἐξάπτονται τὰ καρδιακὰ, τὰ πνευμονικὰ, καὶ μάλιστα τὸ ἐμφύσημα, καὶ ἡ φυματίωσις.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ πρόσωπον ἐξοιδοῦται, ἡ διψα εἶναι μείζων, ἡ γλῶσσα ξηρὰ, ἡ ἀναπνοὴ ταχυτέρα, ὁ σφυγμὸς

ταχύτερος, ἡ θερμότης μείζων καὶ τὰ ὕδρα μᾶλλον κεχρωματισμένα.

Ἐὰν ἐπισυμβῶσι διαταράξεις νοεραὶ, εἰς τινες γίνονται περιοδικαὶ ἀρχόμεναι τὸ ἑσπέρας καὶ λήγουσαι τὴν πρωίαν· τὴν δὲ ἡμέραν οὐδὲν ὑπάρχει· εἰς ἄλλους ἔχοντας τὴν παραφροσύνην τὴν ἡμέραν, αὕτη ἐξάπτεται τὴν νύκτα.

Β'. ΥΓΙΕΙΝΗ ΕΚΑΣΤΩ.

Ἀνάλεκτα περὶ μέθης.

Τὸ γλυκὺ οὐ μεθύσκει, ἀλλὰ καὶ τὴν μέθην καταπαύει.

Ὅθαν τὸ γλεῦκος ἦκιστα μεθύσκει· διότι γλυκὺ ἐστὶ, καὶ ὁ νέος οἶνος μεθύσκει ὀλιγώτερον τοῦ παλαιοῦ· διότι ὁ νέος οἶνος εἶναι γλυκύτερος τοῦ παλαιοῦ.

Μέθυσος οὐ γίνεται ὁ πίνων γλυκὺν οἶνον.

«Πρὸς τὸν γλυκὺν οἶνον οὐ γίνονται οἶνόφλυγες» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (προβ. Γ'. 28.)

Ὁ οἶνος ἐν ἀρχῇ εἶναι γλυκὺς, καθ' ὅσον δὲ παλαιοῦται καθίσταται ἡλιτον γλυκὺς, γίνεται αὐστηρὸς καὶ ἡδύς.

Τὸ γλυκὺ διαφέρει τοῦ ἡδέος· διόπερ καὶ ὁ Ὀμηρος λέγει· «τὸ ρῶ καὶ μέλιτι γλυκερῶ καὶ ἡδεῖ οἶνον.»

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ὅταν τις μεθύσῃ, ἐὰν φάγῃ ἄρτον, ἐμδαρμένον ἐν μέλιτι ἀπαλλάττεται τῆς μέθης. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης λέγει ὅτι ἂν ὁ μεθύων πῇ γλυκὺ, καταπαύει ἡ μέθη.

Ὁ οἶνος δὲν εἶναι θερεπτικὸς. Συντελεῖ ὁμως πρὸς τὴν παραγωγὴν τῆς ζωικῆς θερμότητος· ὥς πᾶν οἶνοπνευματοῦχος ποτόν. Διὰ τοῦτο δὲν ὠφελεῖ τοὺς ἔχοντας κράσιν αἱματώδη, ἥτις φύσει πλεονάζουσιν ἔχει τὴν ζωικὴν θερμότητα.

Οἱ πίνοντες ὕδαρῃ οἶνον μεθύουσι περισσότερον τῶν ἀκρατον πινόντων. Ὁ δὲ ὕδαρῃς οἶνος προκαλεῖ εὐκολώτερον ἐμετόν.

Κατὰ Πλούταρχον ἦκιστα μεθύουσιν οἱ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες. (Συμπ. VII.) Οἱ δὲ γέροντες καὶ αἱ γυναῖκες ὀλίγον κυριεύονται ὑπὸ μέθης.

Ὁ οἶνος πινόμενος κατ' ὀλίγον ἐπιφέρει ταχύτερον τὴν μέθην, ἀμυστὶ δὲ πινόμενος (μονοφύσι, ἢ διὰ μιᾶς ἀθρόος) γίνεται ἀνεκτικώτερος, καίτοι πίνεται κατὰ περισσότερον ποσόν.

Οἱ ὀλίγον μεθυσμένοι ἀτακτῶσι περισσότερον τῶν σφόδρα μεθυσμένων. Κατ' Ἀριστοτέλην οἱ σφόδρα μεθύοντες οὐ παροῖνοῦσι (δὲν ἀτακτοῦσι), ἐνῶ οἱ ἀκροθύρακες (ἡμιμεθυσμένοι) πολὺ ἀτακτοῦσι.

Οἱ οἰνόφυλγες ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲν εἰσὶ γόνιμοι, οὔτε δυνατοὶ πρὸς τὸ ἀφροδιτιάζειν.

Οἱ παῖδες δὲν εἰσὶ φίλοινοι.

Ὁ μέθυσορ δῖαισθάνεται περισσότερον τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ οἴνου.

Ὁ μὴ συνειθισμένος εἰς τὸ πίνειν πολὺν οἶνον, δύναται νὰ πῆν περισσότερον τοῦ μεθύσου καὶ εὐκόλως ἀπαλλάττεται τῆς μέθης.

Οἱ νέοι τὴν ἡλικίαν, ὅταν μεθύσῃσιν, οὐροῦσι περισσότερον τῶν γερόντων.

Ὁ Ἀριστοτέλης (πρ. Β'). λέγει ὅτι οἱ μεθύοντες, ἐὰν πῶσι θερμὸν οἶνον, εὐκόλως κρυόνουσι, καὶ παθαίνουνσιν ὑπὸ πλευριτιδος καὶ τῶν ταιούτων.

Οἱ μεθύοντες δακρύζουσι περισσότερον.

Οἱ ἐν μέθῃ ὄντες δῖαισθάνονται περισσότερον τὰ ἄλικα (ἀλμυρὰ) καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, παρὰ ὅταν ὦσι νήφοντες (ἀμέθυσοι).

Μεθύει ἐὰν διψῶν τις πῆν οἶνον· τούτου ἔνεκα καὶ ὁ στόμαχος βλάπτεται.

Πᾶσα δὲ μέθη, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, εἶνε ἐπιβλαθὴς τῇ ὑγίειᾳ. Τὸ οἰνοῦσθαι (πίνειν οἶνον) ὅμως κατὰ τινὰς ἡμέρας ἐκτάκτως εἶνε ὠφέλιμον· διότι καθαρίζονται αἱ ἐκκρίσεις. Τοῦτο λέγει ὁ Διοσκορίδης (Ε. II), ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀληθές.

Οἱ οἰνόφυλγες εὐχαριστοῦνται νὰ θερμαίνωνται παρὰ τοῦ ἥλιου.

Τῶν μεθύοντων ἡ γλῶσσα πταίει (τραυλίζει).

Εἰς ἐν μέθῃ ἐπισυμῶν ῥίγος καὶ παραφροσύνη, εἶνε κακὸν (ἵπποκρ. ἀφ. VII.).

Οἱ ἀρχαῖοι παρωμοίαζον τὸν Διόνυσον μὲ ταῦρον καὶ μὲ πάρδαλιν· διότι ὁ μεθύων θυμὸν ὥς ταῦρος, καὶ μάχιμος καὶ θηριώδης γίνεται ὥς ἡ πάρδαλις.

Τὸ μεθύειν πημονῆς λυτήριον, λέγει ὁ Σοφοκλῆς.

Κατὰ Πλάτωνα (πολιτ. III). Ἡ μέθη εἶνε ἀπρεπὴς εἰς πάντας, εἰ δὲ περισσότερον εἶνε εἰς τοὺς ἄρχοντας καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας· διότι ἡ μέθη φέρει ἀργίαν καὶ μαλθακότητα.

Κατ' Ἀριστοτέλην οἱ οἰνόφυλγες τρέμουσι τόσον περισσότερον ὅσον περισσότερον ἄκρατον πίνουσιν.

Εἰς τοὺς πολὺ μεθύοντας φαίνονται ὅτι περιστρέφονται πάντα,

καὶ ἅμα ἀρχίσῃ ἡ μέθη δὲν δύναται ὁρᾶν τὰ ἀπότερα· καὶ ἐν ὁρῶντες νομίζουσιν ὅτι πολλὰ βλέπουσιν.

Ἡ κρεπάλῃ διαφέρει τῆς μέθης. Κρεπάλῃ λέγεται ἡ πολυποσία καὶ ἡ εὐθυμία, ἥτις παρέχει λύπην εἰς τὸν εἰς ταύτην περιπίπτοντα, διότι αἰσθάνεται ὁ οὕτως ἔχων τὴν κατάστασιν του, ἐνῶ ἡ μέθη ἐπιφέρει ἀναισθησίαν.

Ἡ μεγίστη μέθη εἶνε ἐνίοτε θανατηφόρος. Ὁ δὲ Ἴπποκράτης λέγει.

«Εἰς μεθύων ἐξαίφνης γίνῃ ἄφωνος καὶ ἐπέλθῃ σπασμὸς, ἀποθνήσκει· ἐὰν δὲ δὲν ἐπέλθῃ πυρετός, ἢ ἔλθῃ εἰς τὴν ὥραν, καὶ ἢν διαλύεται ἡ κρεπάλῃ, ἐπανέρχεται ἡ φωνή.»
(ἀκολουθεῖ.)

Γ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΑΝΑΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ.

Νευρικὸν σύστημα.

Ἐν τῷ σώματι ὑπάρχουσιν ἴδια νηματώδη ὄργανα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον παχέα (χονδρά) καὶ πανταχοῦ διακλαδούμενα. Τὰ ὄργανα ταῦτα καλοῦνται νευρά. Πάντα ταῦτα ἐκπηγάζουσιν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἐκ τοῦ ραχιατικοῦ μυελου. Τὸ σύνολον πάντων ἀποτελεῖ τὸ νευρικὸν σύστημα.

Περὶ ἐγκεφάλου.

Ὁ ἐγκέφαλος εἶναι μάζα νευρικῆς ὕλης, κεῖται ἐντὸς τῆς κοιλότητος τοῦ κρανίου. Συνίσταται ἐκ δύο εἰδῶν ὕλης, φαιᾶς καὶ λευκῆς. Ἡ φαιὰ ἀποτελεῖ στρώμα ἀρκετὰ παχὺ, κατέχουσα ὅλην τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου. Ἡ λευκή κεῖται ὑπὸ τὴν φαιάν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.

Ὁ ἐγκέφαλος εἶνε τὸ κέντρον τῶν αἰσθήσεων καὶ ἡ πηγὴ τῆς θελήσεως, εἶνε τὸ ὄργανον τῆς διανοίας καὶ πασῶν τῶν διανοητικῶν δυνάμεων κλπ.

Ἡ κατάσταση τοῦ ἐγκεφάλου εἶνε λεπτοφυής· διὰ τοῦτο περικαλύπτεται ὑπὸ τριῶν μεμβρανῶν, καλουμένων μὲνιγχαίων ἢ χιτῶνων, ἢ ὁμένων. Αὗται εἰσιν ἡ παχεῖα μὲνιγξ, ὁ ἀραχνοειδής, καὶ ἡ σκληρὰ μὲνιγξ.

Ἡ παχεῖα μὲνιγξ καλύπτει ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, εἰσχωρεῖ εἰς τὰς ἐπιφανεῖς κοιλότητας, εἰς τοὺς διαφόρους αὐλακας, καὶ εἶνε προσκεκολλημένη ἐπὶ τῆς ἐπι-

φανείας αὐτοῦ. Ὁ ὅμην οὗτος ἐμπεριέχει πάντα τὰ αἵματοφόρα ἄγγεϊα τοῦ ἐγκεφάλου, ἀρτηρίας, φλέβας, τριχοειδῆ ἄγγεϊα κτλ. καὶ οὐδὲν τούτων εἰσχωρεῖ ἐν τῇ ὕλῃ αὐτοῦ, ἐν ᾧ εἰς τ' ἄλλα ὄργανα εἰσχωροῦσιν, ἔχει τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ στιλπνὴν, καὶ περιβάλλει καὶ τὰς διαφόρους διακλαδώσεις τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὁ ἀραχνοειδὴς κεῖται ἐπὶ τοῦ ὁμένου τούτου, εἶνε λεπτὸς, καλύπτει πάντοθεν ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, ὡς δ ῥηθεῖς, εἶνε δὲ ὀρρώδης ὁμὴν διότι προώριστα νὰ ἐκκρίνῃ ὀρρώδη ὕλην, δι' ἧς καθίσταται στιλπνὴν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ παχέος ὁμένου· εἶνε διαφανὴς, καὶ δὲν εἶνε συμπεφυμένος μετὰ οὐδεμιᾶς ἐπιφανείας, ὡς εἰσὶν οἱ ἄλλοι ὀρρώδεις ὁμένες. Περιβάλλει μόνον τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐνῷ οἱ ἄλλοι περιβάλλουσι καὶ τὰς διακλαδώσεις αὐτοῦ.

Ἡ σκληρὰ μὲν ἱγὲς ἔρχεται μετὰ τὸν ἀραχνοειδῆ. Εἶνε προσκεκολλημένη ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ κρανίου, τοῦ ὁποίου χρησιμεύει ὡς περίστιον. Διὰ τῆς ἄλλης δὲ ἐπιφανείας αὐτοῦ περιελίσσει τὸν ἀραχνοειδῆ ὁμένο, καὶ εἰσχωρεῖ εἰς τοὺς διαφόρους αὐλακας, καὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐγκεφάλου. Οὗτος ἰδίως συντυπύεται ἀκριβῶς εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ εἶναι τὸ ἐκμαγεῖον αὐτοῦ διατηρεῖ ἀδολοῦς τὸ σχῆμα αὐτοῦ, ἐμποδίζει τὴν ἄμεσον συνεπαφὴν τῶν μερῶν, καὶ προλαμβάνει τὴν κατὰπτωσιν αὐτῶν διότι ὁ ἐγκέφαλος εἶνε τὸ μόνον μέρος τοῦ σώματος, τὸ ὁποῖον βλάπτεται ἐκ τῶν κλονισμῶν. Αὕτη κρατεῖ μεταξὺ τῶν πτυχῶν αὐτῆς τὰ ἄγγεϊα, τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται εἰς τὸ κρανίον. Περιβάλλει τὰ σχίσματα καὶ τμήματα, καὶ δι' αὐτῶν μεταβαίνει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν περίστιον.

Ὁ ἐν τῷ κρανίῳ ὅλος ἐγκέφαλος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν, τοῦ κυρίως ἐγκεφάλου, τοῦ μεσοκέφαλου καὶ τῆς παρεγκεφαλίδος.

Ὁ κύριος ἐγκέφαλος.

Κεῖται ἐντὸς τῆς ἐμπροσθίου κοιλότητος τοῦ κρανίου καὶ κατέχει καὶ μέγα μέρος τῶν ὀπισθίων αὐτοῦ· ἔχει σχῆμα ὡσεὶ δὲ καὶ διαιρεῖται εἰς δύο ἴσα μέρη διὰ βαθέος αὐλακος, βάθους περὶ τὰ ὅ ἑκατοστὰ μέτρου· ἕκαστον τούτων καλεῖται λοβὸς ἢ ἡμισφαίριον τοῦ ἐγκεφάλου. Ἐκαστος λοβὸς ἔχει κοιλότητα, καλουμένην κοιλίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ εὐρίσκεται σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ ὀπτικὸν στῤῥωμα. Ἡ ἐπιφάνεια ἑκάστου λοβοῦ ἔχει πολλοὺς ἐλιγμοὺς, διαχωριζομένους ἀπ' ἀλλήλων δι' ἀκανονίστων

αὐλάκων, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται σχῆμα ὁμοιάζον τοὺς ἐλιγμοὺς τῶν ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐντέρων. Ἐπὶ τῶν διαφόρων τούτων ἐξογκωμάτων τῶν ἐλιγμῶν καὶ ἐπὶ τοῦ βάθους τῶν αὐλάκων βασίζονται αἱ διάφοροι δυνάμεις τῆς διανοίας. Ἐπὶ τῆς θεωρίας ταύτης ὁ Γάλλ. προσεπάθησε νὰ τοποθετήσῃ τὰς διαφόρους δυνάμεις τοῦ νοός, καὶ ἀπειτέλεσε τὴν κρανιοσκοπίαν. Ἡ λειτουργία αὐτοῦ εἶναι σημαντικὴ, ἐκ τούτου ἐκπορεύεται ἡ θέλησις, εἰς τοῦτον ἔρχονται αἱ ἐντυπώσεις, καὶ εἰς τοῦτον ἀπολήγουσιν αἱ αἰσθήσεις.

Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου διαφέρει τῶν ἀλόγων ζώων, κυρίως ἡ διαφορὰ ὑπάρχει κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸ βάθος τῶν σενεστραμμένων αὐλάκων ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων μερῶν τῶν λοβῶν. Διὰ τοῦτο τινὲς φυσιογνώμονες κρίνουσι περὶ τοῦ ποσοῦ τῆς διανοίας ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῶν διαστάσεων τούτων.

Τὰ μέρη ταῦτα τοῦ ἐγκεφάλου ἔχει ἀνεπτυγμένα ἡ καυκάσια (εὐρωπαϊκὴ) φυλὴ ἢ μογγολικὴ εἶναι ὑποδεεστέρα, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ αἰθιοπικὴ.

Ὁ μεσοκέφαλος.

Καλεῖται καὶ προμήκης μυελὸς, συγκοινωνεῖ μὲ τὴν παρεγκεφαλίδαν, μὲ τὸν νωτιαῖον μυελὸν καὶ μετὰ τοῦ ἐγκεφάλου. Εἰς τὰ ἄλογα ζῷα δὲν εἶνε τόσον ἐντελής ὅσον εἰς τὸν ἄνθρωπον· ἐκ τούτου ἐκφύονται ὅλα σχεδὸν τὰ ἐγκεφαλικά νεῦρα.

Περὶ τῆς παρεγκεφαλίδος.

Κεῖται ἐπὶ τῆς κατωτέρας κοιλότητος τοῦ ἰνίου ὑπὸ τὸ ὀπίσθιον μέρος τῶν λοβῶν τοῦ ἐγκεφάλου, ἐντὸς ταύτης εὐρίσκεται ἡ τετάρτη κοιλία τοῦ ἐγκεφάλου. Κοπεῖσα ὀριζαντίως παρέχει σχῆμα κλάδων δένδρων διὰ τοῦτο ὠνομάσθη καὶ δένδρο τῆς ζωῆς.

Ἐν ταύτῃ παράγονται τὰ αἰσθήματα τῆς παραγωγῆς κλπ.

Δ'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ.

Περὶ Κοπώσεως.

Χαρακτὴρ ταύτης εἰσὶν αἰσθηταὶ κόπου, χαλάρωσις τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν (γυτῶν), δυσκίνησις καὶ καταβολὴ τῶν μυϊκῶν δυνάμεων,

Αἷτια εἰσὶν αἱ σωματικαὶ διαρκεῖς ἐργασίαι, αἱ ἰσχυραὶ σω-

μασκίαι, ἡ μεγάλη ὁδοιπορία κλπ. καὶ πᾶσα υπερβολικὴ κίνησις τοῦ σώματος.

Θεραπεύεται διὰ τῆς ἀναπαύσεως, διὰ τῆς ἡπτίας θέσεως τοῦ σώματος, διὰ τῆς ἀνυψώσεως τῶν ποδῶν, διὰ χλιαρῶν λουτρῶν, διὰ ποτῶν τονικῶν, καὶ βρώσεως κρεατῶδους τροφῆς κλπ.

Ἐπὶ Ὀμήρου οἱ ἥρωες μετὰ κοπῶδη μάχην, ἀφοῦ ἀπεσπόγιζον τὸν ἰδρώτα καὶ ἐκαθάριζον τὸ σῶμα διὰ ψυχροῦ ὕδατος, ἐποιοῦν χλιαρὸν λουτρὸν, θυμῆρες, ἵνα μαλακυνθῶσιν ἡ ἐκ τῆς μεγάλης κινήσεως σκληρυνθέντες μῦς τοῦ σώματος, καὶ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν φυσικὴν αὐτῶν θέσιν.

Ὅταν ὁ Διομήδης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανῆλθον ἐκ τῆς μάχης κεκμηκότες, πρῶτον διὰ θαλασσίου ὕδατος ἐκαθάρισαν τὸ σῶμα καὶ ἐτόνισαν ὀλίγον τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος, εἴτα εἰσῆλθον εἰς ἀναμίνθους καὶ ἐλούσθησαν διὰ χλιαροῦ ὕδατος.

»Αὐτὰρ ἐπεὶ σφὶν κῦμα θαλάσσης ἰδρῶ πολλῷ
νίψειν ἀπὸ χρωτὸς, καὶ ἀνεψόχθεν φίλον ἦτορ,
»ὣς ῥ' ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο.
(Ὀμ. Ἰλ. Κ. 572.)

Εἷς τινὰς ἐπέρχεται κόπωση μετὰ τὸ φαγητὸν, ἥτις διαρκεῖ περὶ τὰς δύο ὥρας, μέχρις οὗ ἀρχίσῃ ἡ πέψις. Οἱ τοιοῦτοι πρέπει ν' ἀναπαύωνται. Ἐὰν ὁμως κατορθώσωσι μετὰ τὸ φαγητὸν νὰ κινῶνται, δύνανται ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς κακουχίας ταύτης.

Ὑπάρχουσι γυναῖκες, αἵτινες ὑποπίπτουσιν εἰς κόπωσιν, ἅμα πολὺ κινήθῳσι, περιπατήσωσι πολὺ, ἢ ἐργασθῶσι σωματικῶς κινούμεναι. Αἱ τοιαῦται καταβάλλονται μετὰ τινὰς ὥρας ὑπὸ τοῦ κόπου. Τὸ σῶμα ἔχουσι χαλαρωμένον, τὰ μέλη δυσκίνητα, ὑφίστανται παλμοὺς διακεκομένους, εἰσὶ δύσθυμοι, ἔχουσιν ὀλιγωτέραν ὁρεξιν πρὸς φαγητὸν, ἐνίοτε ἀϋπνίαν κλπ. Πάντα παρέρχονται διὰ τῆς ἀναπαύσεως ἐπὶ 12 ἢ 24 ὥρας. Τὰ διεγερτικὰ ἀρωματικά εἰσὶ τὰ μόνα τὰ διαλύοντα τὴν τοιαύτην κόπωσιν. — Ἰδίως τὸ βάμμα τοῦ φωσφορικοῦ αἰθέρος ὑπὸ στάγματα 4 ἢ 5 λαμβανόμενα μετὰ πέντε σταγμάτων βάμματος κανέλλας, βανιλλίας, καὶ ἄμβρας ὑπομέλανος ἐπὶ τεμαχίου ζαχάρου, ἢ ἐντὸς κωταλίας σερapiίου. Δύναται λαθεῖν πάντα δις ἐν διαστήματι τριῶν ὡρῶν.

Περὶ αἰμωδίας.

Συμβαίνει ἐνίοτε αἴφνης ἐκ πίεσεως νεύρου τινὸς τῶν ποδῶν ἢ χειρῶν δυσκίνησις εἰς τὸ πεπονθὸς μέρος, τὸ ὁποῖον φαίνεται

βαρύτερον, καὶ δυσχερῶς ἐκτελοῦνται αἱ συνήθεις κινήσεις, καὶ αἰσθησις μυρμηκισμοῦ δυσaréστου ἐπικρατεῖ.

Προέρχεται ἐκ στιγμιαίας διακοπῆς τῆς ἐνεργείας τῶν νεύρων, ἐκπηγαζούσης ἐκ πίεσεως τοῦ μηροῦ, ἢ τοῦ βραχίονος ἢ ἐκ παθολογικῆς αἰτίας. Ἐπισυμβαίνει εἰς τὰς ἐγκύους. Ἐνίοτε εἶνε πρόδρομος ρευματισμοῦ ἢ παραλυσίας.

Ἡ συνήθης αἰμωδία τῶν ποδῶν ἢ χειρῶν παρέρχεται ταχέως διὰ κινήσεως ἐπιταχύνεται ἡ λύσις, ἐὰν περισφιχθῇ ὁ αἰμωδιῶν ποῦς ὑπὲρ τὸν ἀστράγαλον, ἢ δὲ χεὶρ ὑπὲρ τὸν καρπόν.

— Ἡ βρῶσις ἀνδράχνης (ἀνδράκλας) διαλύει τὴν αἰμωδίαν.

Αἰμωδία γίνεται καὶ ἐπὶ τῶν ὀδόντων, ὅταν φάγῃ τις ὄξυνον, ἢ ἔχῃ τὸν σίελον πολὺ ὄξυνον· διαλύεται δὲ αὕτη, ἐὰν ἐπὶ τῶν ὀδόντων ἐπιτεθῇ ἄλας.

Παραγωγὴ νόσων.

Ἐὰν ἡ περίψυξις ἢ ἄλλη τις αἰτία ἐμποδίζουσα τὴν ἄδηλον διαπνοὴν γείνη ἐπὶ τῶν κώλλων, ἐπέρχεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νευραλγία, ρευματισμὸς, ἢ μεταφερομένης τῆς ἐκθρᾶς ὕλης ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας ἄρθρου, ἐπὶ γίγνεται ἐνέργεια τῆς φύσεως πρὸς ἀπαλλαγὴν δι' αὐτῆς, ὅθεν ἡ ἔκκρισις ἐπαυξάνει, καὶ φλόγῳσις καθίσταται, τὸ δὲ ἐκκρινόμενον ὑγρὸν, μὴ ἔχον ἔξοδον πρὸς ἐκπομπήν, διατηρεῖται ἐντὸς τοῦ θήλακος τοῦ ἄρθρου, καὶ ὑφίσταται ἔνεκεν τῆς ἐν αὐτῇ μοχθηρᾶς ὕλης, ἀλλοίωσιν σηπτικὴν. — Ἐὰν ἡ περίψυξις γείνη ἐπὶ τῆς κοιλίας ἐν μέρει θηλοσχερῶς, ἐπέρχεται ἔκκρισις τῶν ἐντέρων μεγαλητέρα ἀποτελοῦσα διάρροϊαν, κλπ. Ἐὰν ὁμως μεταφερθῇ ἡ μοχθηρὰ ὕλη ἐπὶ τοῦ περιστείου πρὸς ἀποβολὴν γίνεται περιτονίτις, κλπ. Ἐὰν ἡ περίψυξις γείνη ἐπὶ τῶν γλουτῶν ἔνεκεν προσβολῆς φύχους ἢ ἐπικαθήσεως ἐπὶ ψυχρᾶς καὶ ὑγρᾶς θέσεως, ἐπέρχεται ρευματισμὸς, ἢ νευραλγία ἰσχυατικὴ κλπ. ἐὰν ἡ περίψυξις γείνη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, γίνεται ρευματισμὸς, συνήθως ἀποτελῶν τὸν στρεψάχην (στραβολέμισμα,) ἢ πάθῃσιν τινὰ ρευματικὴν, κατὰ βασίαν κοινῶς καλουμένην, εἰς ὀφθαλμοὺς, ρίνα, ἢ ἀποτελεῖ ρευματικὴν ἢ νευραλγικὴν κατάστασιν, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ ἐπισχεθέντος ποσοῦ τῆς περιττῆς ὕλης. Ἐὰν δὲ γείνη ἐπίσχεσις τῆς τῶν ἐμμήνων ἐκρίσεως, ἢ διὰ τούτων ἀποδαλλομένη ἐχθρὰ καὶ περιττὴ ὕλη μεταφέρεται πρὸς ἔκκρισιν δι' ἄλλης ὁδοῦ, ἐχούσης διέξοδον, καὶ τότε γίνεται αἰμό-

πτυσίς ἢ αἱματέμεσις ἐκ μεταστάσεως, ἢ μεταφέρεται ἀναλόγως τοῦ ποσὸς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν φλεβικῶν ἀγγείων, διότι ταῦτα εἰσὶ σχετικώτερα, ὥς ἀμέσως ἐκ τούτων ἐκκρινόμενων τῶν ἐμμήνων, ἐπιφέρει ἐρεθισμοὺς λανθάνοντας, οἵτινες ἐπενεργοῦντες ἐπὶ τοῦ αἵματος ἀλλοιόνουν αὐτὸ κατὰ τὰ συστατικά του, ἐλλαττόουσι τὰ ἐρυθρὰ σφαιρίδια αὐτοῦ καὶ αὐξάνουν τὸν ὄρρον, καὶ οὕτως ἀποτελεῖται ἡ νόσος *χλωρώσις*, ἢ *δροαμία* καλουμένη, κλπ.

Ἐν πρώτοις ὁμως ἡ μοχθηρὰ ὕλη τῶν ἐπισχεθέντων ἐμμήνων μεταφέρεται ἐπὶ τῆς βλενομεμβράνης τοῦ στομάχου, ἐφ' οὗ ἐπέρχονται διαταράξεις κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκεν αἱ πάσχουσαι ἐκ τῆς μήτρας ὑποφέρουσι κατὰ τὴν γαστρικὴν χύραν, παρισταμένου ἄλγους διὰ τῆς πιέσεως, βάρους, κακουχίας, ἕνεκεν ἀναπτυσσομένων ἐν αὐτῷ φυσῶν, ἐξ ὧν προέρχεται χαλάρωσις αὐτοῦ, καὶ τῶν παχέων ἐντέρων κλπ. Ἡ κατάστασις αὕτη ἐπιμένει καὶ ἀφ' οὗ καταλάβῃ ἡ περιττὴ ὕλη καὶ τὰς μεμβράνας, ὥς ἐρρέθη, τῶν φλεβικῶν ἀγγείων, καὶ ἐπέλθῃ *χλωρώσις*, καθ' ἣν ἡ περιττὴ ὕλη πλεονάζουσα καταλαμβάνει καὶ τινὰ νεῦρα, καὶ τότε ἐπισυμβαίνουνσι καὶ νευραλγίαι, κλπ.

(ἀκολουθεῖ.)

Ε'. ΠΡΟΧΕΙΡΟΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

Περὶ ἱρίδος.

Ἴρις (iris,) λέγεται ἡ ἤδη ὀνομαζομένη ἀναρμοδίως κρίνος, διότι ἡ ὀνομασία αὕτη ἀνήκει εἰς ἄλλο φυτὸν εὐώδες, τὸ κοινῶς λεγόμενον *Μανούσι*. Ὀνομάσθη ἱρίς, διότι τὰ ἄνθη τῆς ἔχουν χρῶμα λευκόν, κιτρινωπὸν, πορφυροῦν, κυανίζον. Τὸ φυτὸν τοῦτο διακρίνεται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τρία εἶδη. Α'. Ἴρις ψευδάκωρος, τῆς ὁποίας τὰ ἄνθη ἔχουσι χρῶμα κίτρινον· ἡ δὲ ρίζα τῆς ὀνομάζεται λατινιστὶ (*radix acori palustris*.) Β. Ἡ Γερμανικὴ Ἴρις, τὰ ἄνθη τῆς εἶναι κυανωπά· ἡ ρίζα τῆς ὀνομάζεται *A. radix iridis nostralis*· ὁμοία εἶνε μὲ ταύτην καὶ ἡ δωϊώδης ἱρίς (*iris faedissima*.) Γ'. Ἡ ἱρίς τῆς φλωρεντίας, τῆς ὁποίας τὸ ἄνθος εἶνε λευκόν καὶ εὐώδες ὥς τὸ τῆς βιολέτας, ἡ δὲ ρίζα τῆς ὡσαύτως εὐώδης καὶ μάλιστα διὰ τὴν ξηρανθῇ εἰς σκερὸν μέρος· καὶ τὴν ρίζαν ταύτην μᾶς μεταφέρουσιν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ἐνῶ τὸ φυτὸν τοῦτο ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς οἰκιστοὺς κήπους.

Τὰ ἄνθη τῆς ἱρίδος ὑπὸ ἔγχυμα εἰσὶ διουρητικά καὶ καθαρτικά. Ἡ ρίζα τῆς ἱρίδος φλωρεντίας ξηρὰ ἔρχεται ἐκ τῆς Ἰταλίας· ἔχει γεῦσιν ὀρυμεῖαν καὶ πικράν, καὶ ὁσμὴν τῆς βιολέτας, χλωρὰ ληφθεῖσα ἐπιφέρει ἐκκενώσεις ὑδραγωγικάς, ξηρὰ εἶνε ἀποχρεμπτική. Ἦδη κατασκευάζουσιν ἐκ τῆς ρίζης ταύτης τὰ σφαιρίδια τῶν φρεατίων (τὰ ρεθήθια τῆς φουντανέλλας.)

Ἡ ρίζα τῆς ψευδάκωρου ἱρίδος εἶναι πολὺ καθαρτική. Οἱ σπόροι ταύτης δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πεφρυγμένοι (καθουρτισμένοι) πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ καφέ.

Ἡ ρίζα τοῦ παρ' ἡμῖν λεγομένου κρίνου εἶνε καθαρτική.

Πτέρις.

Ἡ ἀρσενικὴ πτέρις εἶναι ἐξαιρετὸν ἐντόπιον βότανον κατὰ τῆς ταινίας· πρέπει νὰ συλλέγηται κατὰ τὸν μῆνα Μαΐον μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου. Πρέπει νὰ ρίπτονται τὰ ριζώματα καὶ τὰ κάτω μέρη· νὰ προτιμῶνται τ' ἄνω μέρη τῆς ρίζης, ἥτις ἔχει μυελὸν εἰσέτι διατηρούμενον πράσινον. Ἐκ τούτου δύναται γενέσθαι ἐκχύλισμα μετὰ αἰθέρος καὶ οἰνοπνεύματος, χρησιμότατον πρὸς ἐξαγωγήν τῆς ταινίας.

Ἀρτεμισία.

Φυτὸν ἀρωματῶδες. Εἶδος αὐτῆς εἶνε τὸ Σαντόνιον καλούμενον κατὰ Διοσκουρίδην, τὸ ὁποῖον εἶνε ἐξαιρετὸν ἀνθελμηθικόν, ἐξ αὐτῆς ἐξάγεται χυμικῶς ἡ *σαντονίνη*, ἥτις εἶνε ἰσχυρὸν καὶ ἀσφαλὲς ἀνθελμηθικόν, δίδεται ὑπὸ δόσιν κόκκων 3 μέχρις 5 ἢ 7. Ἐν ὑπερβολῇ ἐπιφέρει μέθην τινά, καθ' ἣν τὰ ἀντικείμενα φαίνονται κιτρινοπράσινα, σκοτοδινίαν κλπ. (δρα Φοῖδον ἔτους Γ'. σελ. 167, καὶ Δ'. 16.)

Τὰ φύλλα τῆς ἀρτεμισίας εἶνε ἐμμηναγωγά.

ΣΤ'. ΚΑΙ ΑΥΘΙΣ ΕΝ ΣΥΝΟΨΕΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΗΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.

Μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν ἐπιστημῶν, ἤρχισε κατ' ὀλίγον νὰ παραμελῇται ἡ ἰδέα τῆς ἐπιρροῆς τῆς Σελήνης, ὥς καὶ ὅλων τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐπὶ τῆς Γῆς· διότι τινὲς ἐστρολόγοι καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχαν αὐθις καταχρασθῇ τὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, συνέμιξαν ταύτην μὲ ἰδέας φαντασιώδεις καὶ ὑπερβολικάς, ὥστε εἰς τὸν σπουδαῖον ἄνδρα τὰ τοιαῦτα παρεῖχον ἀποστροφήν. Ἐν τούτοις

καὶ μετὰ τὸν μεσαιῶνα διετηρήθησαν πολλαὶ τοιαῦται ιδέαι, καὶ τινες ἰατροὶ ἐθεράπευον ὀδηγούμενοι ὁρῶντες ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν οὐρανίων σωμάτων.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1700 μ. Χ ὑπῆρξεν ἐν Βερολίνῳ ἰατρὸς θοορνεῖσεν καλούμενος, ὃς τις ἀποκατέστη περίφημος ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ, ὡς δυνάμενος διὰ τῆς παρατηρήσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων νὰ προμαντεύῃ τὰ μέλλοντα τοῦ ἀνθρώπου. Ὅθεν πανταχόθεν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ἵνα μάθωσι τὰ μέλλοντα, καὶ μάλιστα, ἅμα ἔγενετο παιδίον ἐπισήμου τινός, ἐστέλλετο ἀπεσταλμένος ἵνα μάθῃ τὰ μέλλοντα αὐτοῦ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀγγλίας ἐπέμποντο τοιοῦτοι ἀπεσταλμένοι σῶζονται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Βερολίνου ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν θοορνεῖσεν, ἐκ τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας τῆς ἐπισήμου Ἐλισσάβετ.

Ἐνεκεν τῆς μεγάλης ταύτης παρεκτροπῆς ἐκ τῆς ἀληθοῦς ἐπιρροῆς τῆς Σελήνης, καὶ τῶν ἄλλων οὐρανίων σωμάτων ἐπὶ τῆς γῆς, ἅμα αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆμαι ἀνεπτύχθησαν, ἀπερρίφθησαν τὰ περὶ τῆς τοιαύτης ἐπιρροῆς, καὶ ἐθεωρήθησαν ὡς ἀγυρτεῖται. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπος φιλεῖ τὰς υπερβολάς, οἱ ἐπιστήμονες ἠρνήθησαν οὐ μόνον τὰς ἀγυρτικὰς ιδέας τῶν ἀστρολόγων, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν ἀληθῆ ἐπήρειαν τῆς Σελήνης ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τούτου ἐπεκράτησεν ἡ ιδέα ὅτι οὔτε ἡ Σελήνη οὔτε οἱ Ἀστέρες ἔχουν ἐπιρροὴν τινά. Ἀφ' οὗ ὅμως ἤρχισε νὰ κατευαζέσθῃ ἡ ιδέα αὕτη, πολλοὶ τῶν ἐπιστημόνων ἠρεῦνησαν τὰ τῆς ἐπήρειας τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁσμήραι πολλοὶ παραδέχονται ταύτην.

Ἦδη ἐβεβαιώθη ὅτι τὸ φῶς τῆς Σελήνης ἐπηρεάζει εἰς τὰς ἐξάψεις τῶν παραφρόνων. Ὁ Ἐσκιρόλης πειραματικῶς ἀπέδειξε τοῦτο. Ἀφῆκε παράφρονος ὑπὸ τὴν προσβολὴν τοῦ φωτός ἐν ὥρᾳ πανσελήνου, καὶ παρετήρησεν ὅτι οὗτοι σφόδρα ἐξήπτοντο. Ἐβήκε τούτους ἐν θαλάμῳ μὴ προσβαλλομένῳ ἐκ τοῦ φωτός τῆς πανσελήνου, καὶ διέμενον ἥσυχοι καὶ ἀτάραχοι. Τὰ πειράματα ταῦτα ἀπέδειξαν προφανῶς ὅτι τὸ φῶς κυρίως τῆς σελήνης ἐπηρεάζει καὶ ὅχι ὁ ὄγκος αὐτῆς, ὡς ὁ Δακίνος ὑπεστήριζεν.

Ὁ γάλλος ἰατρὸς Μαρτίνος ἀναφέρει ὅτι ὑπέφερε τις ἐπὶ 15 ἔτη ὑπὸ νευραλγίας μετωπικῆς, ἣτις ἀνεφαίνετο καὶ ἐπεκράτει, ἅμα ἐφαίνετο ἡ Σελήνη καὶ διήρκει ὅσον αὕτη ἔμμενεν ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος. Ἀνεφαίνετο πάντοτε κατὰ τὸ θέρος καὶ ἐξηκολούθει ἐπὶ δύο μῆνας κατ' ἔτος ἐθεράπευσε τὴν νόσον διὰ διαλύσεως θεικῆς κινίνης ὑπεροξοῦχου. (ἀκολουθεῖ.)

ΠΑΝΤΟΙΑ.

Κόνις κατὰ τῆς κακῆς ὁσμῆς τοῦ σώματος.

Συμβαίνει εἰς τινὰς ἡ ἄδηλος διαπνοὴ ἐπὶ τινῶν μερῶν τοῦ σώματος νὰ παρέχῃ ὁσμὴν βαρεῖαν, ἐνοχλοῦσαν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους.

Δύναται ἡ ὁσμὴ αὕτη νὰ ἀφαιρῇται διὰ τῆς κάτωθι κόνεως.

Λάβε 20 μέρη ἀνθρακικῆς μαγνησίας

20 » κόνεως ἱριδὸς Φλωρεντίας

8 » στηπτηρίας κεκαυμένης

Ἀνάμειξον πάντα καὶ ποίησον μίαν κόνιν, τὴν ὁποῖαν διατήρησον ἐν κουτίῳ (πυξίδι) καὶ χρῶ.

Λάβε μέρος ταύτης καὶ πασπάλισον τὸ ὄζον μέρος, ἡ περιτυλίττεις ταύτην ἐντὸς λεπτοτάτου πανίου, τὸ ὁποῖον προσαρμόζεις ἐντὸς τοῦ ἐνδύματος.

Πόσον αἱ μυταὶ εἰσιν ἐπωφελεῖς εἰς τὴν ὑγίειαν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπιστήμων τις Ἐμερσον καλούμενος μετὰ μεγάλης ὑπομονῆς ἠρεύνησε τὰ ἔργα τῶν μυτῶν. Ἐύρεν ὅτι αὗται, αἱ τόσον ἐνοχλητικαὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰσὶ λίαν ὠφέλιμοι εἰς τὴν ὑγίειαν· διότι συλλέγουσι τὰ μiasματικά μικροζωῶδη, τὰ ὁποῖα εὐρίσκονται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ τὰ ὁποῖα ἐπικαθιῇται ἐπὶ τῶν πτερύγων καὶ ποδῶν αὐτῶν, εἴτα λαμβάνουσι ταῦτα διὰ τῆς προσκομιδῆς των τρέφονται ἐκ τούτων καὶ διὰ τοῦτο ὅπου ὑπάρχουσι μιάσματα ἐκεῖ καὶ αἱ μυταὶ συνάζονται. Ταῦτα παρετήρησε διὰ τοῦ μικροσκοπίου.

Περὶ τῆς θρεπτικῆς δυνάμεως τῶν ὠν.

Ἡ μᾶλλον θρεπτικώτερα καὶ εὐπεπτοτέρα τροφή εἶναι ὁ κρόκος τοῦ προσφάτου ὠοῦ· ὑπελόγισαν τινὲς ὅτι εἰς κρόκος ὠοῦ παρέχει τροφήν ὅσῃν κρέας 50 δραμίων.

Ὁ μαλακὸς (μελάτος) κρόκος ὠοῦ εἶναι εὐπεπτότατος, χωνεύει μετὰ τὴν βρῶσιν ἐντὸς δύο ὥρων. Ἀλλὰ ὁ σκληρὸς (σφικτός) εἶναι δύσπεπτος, χωνεύει βραδέως, καὶ φέρει δυσκοιλιότητα.

Τὸ λεύκωμα τοῦ ὠοῦ συντελεῖ πρὸς παροχὴν πάχους εἰς τὸ σῶμα, διότι ὁμοιάζει πρὸς τὰς λιπαρὰς ὕλας· δὲν εἶναι εὐπεπτος, ὠφελεῖ τοὺς ἰσχνοὺς καὶ ἀπαχεῖς, ἀνωφελὲς εἰς τοὺς παχεῖς.

Ὁ κρόκος προσφάτου ὠοῦ προσβατόμενος εἰς ζωμὸν κρέατος

(σοῦπαν, μανέστραν) καθίσταται τοῦτον θρεπτικόν, ἐν ᾧ ἄλλως δ ζωμός τοῦ κρέατος δὲν εἶνε θρεπτικός, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἐλέχθη· ἀνάγεται καὶ οὗτος εἰς τὴν τάξιν τοῦ λευκώματος.

Ἡ βρωσις τῶν ὠν ὡς εὐπέπτων καὶ θρεπτικῶν ἐκφράζεται καὶ παρὰ τῷ λαφῷ ὑπὸ τὸ ρητόν.

«Δύο αὐτὰ στὸν ἄρρωστον καὶ πέντε στὴν λεχώνα.

Τῷ ὄντι, πρὸς ἀσθενῇ ἀρκοῦσιν ὡς τροφή ἐλαφρὰ καὶ θρεπτικὴ δύο ὠά· εἰς τὴν λεχῶ ὁμως ἔχουσιν ἀνάγκην τροφῆς ἐλαφρᾶς καὶ ἀφθονωτέρας ἀρκοῦσι πέντε ὠά τὴν ἡμέραν.

Τίθεται ὡς ζήτημα τὸ ἂν τὸ ὠν ᾔνε ζῶν; καὶ ἂν τὸ ὠν προὔπηρξε τοῦ πτηνοῦ. Ἀμφότερα λύονται φυσιολογικῶς. (διοξοδικώτερον περὶ ὠν δρα Συνεδ. ὑγιεινὴν ἐκδ. Β'. σελ. 220.)

Τρόπος τοῦ διακρίνειν τὸ πρόσφατον ὠν
ἐκ τοῦ ἐώλου (παλαιοῦ.)

Ἐκτὸς ἄλλων χρησίμων περιστάσεων, καὶ ὅς ἡ διάγνωσις τοῦ προσφάτου ὠοῦ εἶνε χρησιμωτάτη, εἰς τὰς οἰκοδομοποινας χρησιμεύει αὕτη καὶ ὅταν διὰ ὠν κατασκευάζωσι γλύκισμα. Ἴνα λοιπὸν γίνηται διάκρισις τῶν καλῶν ὠν, ποίησον ἄλμην ὑπὸ ἀναλογίαν ὕδατος δρ. 300, ἄλατος κοινοῦ δρ. 35· θέσον ἐν τὸς τὸ ὠν, καὶ ἐὰν ᾔνε πρόσφατον, θέλει κατακαθίσει, ἐὰν ᾔνε δύο ἢ τριῶν ἡμερῶν, θέλει ἵστασθαι ἐν τῷ μέσῳ, ἐὰν παλαιόν, ἢ ἐπιπλέη.

Πρὸς διάγνωσιν ἂν ὠν τι ᾔνε ὑγιές ἢ σερπητῶς (κλούδιον), θεῶρει τοῦτο ἔμπροσθεν φωτὸς ζωηροῦ, καὶ εἰ μὲν τὸ ἔσωτε-
ρικὸν τοῦτου φαίνεται διαφανές, εἶνε νεαρὸν (πρόσφατον), εἰ δὲ εἶνε θολόν καὶ μὴ διαφανές, εἶνε χαλασμένον.

Ὁ καθ' ἡλικίαν προσορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἄνθρωπος προώριεται ἵνα γίνηται ὠφέλιμος πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους. Καλὸς δὲ καὶ χρήσιμος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις συνδέει τὰ ἑαυτοῦ συμφέροντα μετὰ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος.

Τὸ νήπιον καὶ τὸ μικρὸν παιδίον οὔτε εἰς ἑαυτὸν οὔτε εἰς τοὺς ἄλλους εἶνε χρησίμων· τοῦναντίον εἶνε βάρος εἰς τοὺς γονεῖς, οἵτινες θωπεύουσι καὶ περιποιῶνται τοῦτο ὑποχρεούμενοι καὶ ὑποτασσόμενοι εἰς ἴδιον αἶσθημα ἰσχυρὸν καὶ ἀκατανόητον πρὸς περιποίησιν καὶ ὑπεράσπισιν τῆς ζωῆς αὐτοῦ· τὸ αἶσθημα τοῦτο

καλεῖται φίλτρον, ἐὰν τὸ φίλτρον δὲν δπάρχη εἰς τὴν πατέρα καὶ εἰς τὴν μητέρα, τὸ νήπιον ἢ εἰμεινεν ἔρμαιον τῆς τύχης, ἢ θύμα τῆς πείνης.

Τὸ μειράκιον, ὁ νεανίας, ὁ ἔφηβος, καθίσταται διὰ τῆς ἡλικίας του χρήσιμος εἰς ἑαυτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους· διότι ἵνα ποριοθῇ τὰ πρὸς τὴν ἰδίαν συντήρησιν, ἀναγκάζεται νὰ γίνηται χρήσιμος εἰς ἄλλους διὰ ἐργασίας. (Οἱ ἔχοντες ἐκ γονέων τὰ πρὸς συντήρησιν παρέχουσιν ἐξαίρεσιν παρὰ τῆς τύχης). Ὁ τῆς ἡλικίας ταύτης ἄνθρωπος ἰδίως ἀποδίδει πρὸς ἑαυτὸν καὶ αὐθόλως σχετίζει τὰς πράξεις του μετὰ τῶν τῆς κοινωνίας συμπερόντων· τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ σπουδασταὶ καὶ οἱ ἐκπαιδευόμενοι, οἱ μαυθάνοντες τέχνας, βιομηχανίαν καὶ ἐπιστήμας. Ταύτους ὁμως ἡ κοινωνία χρησιμοποιοῖ ὑπὲρ τῶν ἑαυτῆς ἀναγκῶν, τούτους προτιμᾷ πρὸς πόλεμον, καὶ πρὸς πᾶσαν σωματικὴν ὑπηρεσίαν.

Ὁ νεανίας ποθῶν ὅσον τάχιστα τὴν ἑαυτοῦ προαγωγὴν ὑποπίπτει εἰς σφάλματα ἐκ τῆς ἀπειρίας, ἐξ ὧν βλάπτεται κατὰ τὴν ἑαυτοῦ πρόοδον. Μὴ δυνάμενος ἔτι νὰ καταβάλλῃ τοὺς προέχοντας προγεγονότας αὐτοῦ, κακολογεῖ, δυσφημεῖ, καὶ ἀπαρέσκεται αὐτοῦς, καίτοι ἐνδομύχως ἀναγνωρίζει τὴν ὑπεροχὴν· διότι υποθέτει ὅτι διὰ τῆς καταβολῆς τῶν ἀνωτέρων ἀνυψοῦται οὗτος. Πεπλανημένη ἰδέα! ὁ ἔμφρων νεανίας πρέπει νὰ τιμᾷ τοὺς ἀνωτέρους του καὶ ν' ἀμειλλῇται νὰ ὑπερβῇ τοὺς διὰ τῆς ἑαυτοῦ βελτιώσεως καὶ προόδου.

Μετὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔρχεται ἡ ἀνδρική ἡλικία. Αὕτη ὑπάρχει ἰδιοσυντήρητος· αὕτη ἐργάζεται πρὸς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀπακατάστασιν αὐτῆς ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς, διότι ἐκ ταύτης ἀρχεται ἡ κοινωνικὴ κατάστασις. Ἐν ταύτῃ ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται πρὸς τὸ σχηματίζειν περιουσίαν, ὅπως χρησιμοποίησιν ταύτην εἰς τὴν μέλλουσαν εὐζωίαν αὐτοῦ. Ἡ ἡλικία αὕτη εἶνε γενναϊότερα πρὸς τοὺς ἀνωτέρους, τοὺς ὁποῖους ἀναγνωρίζει καὶ τιμᾷ.

Μετὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ἔρχεται ἡ σοβαρὰ ἡλικία, εἰς ἣν ἀνάγονται οἱ ὑπὲρ τὰ 50 γεγονότες. Κατὰ ταύτην καὶ κατὰ τὴν πρεσβυτικὴν ἡλικίαν, ἥτις λήγει τὸ 70 ἢ 72 ἔτος, ὁ ἄνθρωπος καθίσταται μᾶλλον χρησιμώτερος τῇ κοινωνίᾳ πνευματικῶς ἢ σωματικῶς. Ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἡλικίας ταύτης ὁ ἄνθρωπος ἀπολαμβάνει θετικωτέρας τέρψεις καὶ ἡδονὰς σωματικὰς καὶ ἠθικὰς· πρὸς δὲ τὸ τέλος ἀπολήγει εἰς τὴν στείρησιν σημαντικῶν τέρψεων, ἐν ᾧ αὐξάνουσιν αἱ πνευματικαί.

Κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην καὶ πρὸς τὸ τέλος τῆς προηγουμένης ἐπικρατεῖ τὸ αἶσθημα τῆς εὐποιΐας πρὸς τοὺς κατωτέρους,

τῆς ὠδήσεως πρὸς τὴν πρόοδον τῆς νέας γενεᾶς. Κατὰ ταύτην συνήθως γίνονται τὰ μᾶλλον κοινωφελῇ ἔργα· διότι ὁ τῆς ἡλικίας ταύτης δὲν κωλύεται ἐκ τῶν νέων πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πρόοδον, οὔτε φοβεῖται τὴν πρόοδον τούτων.

Μετὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ὁ ἄνθρωπος οὐδόλως χρησιμεύει εἰς τὴν κοινωνίαν σωματικῶς, καθίσταται δυσκίνητος, δύσκαμπτos καὶ βαρὺς πρὸς τὰς σωματικὰς ἀνάγκας, ἀποστερεῖται σχεδὸν ὅλων τῶν σωματικῶν τέρψεων, καὶ μόνον ἀπολαμβάνει τῶν πνευματικῶν. Ὁ ἄνθρωπος σωματικῶς καθίσταται ἄχρηστος καὶ περιττὸς εἰς τὴν κοινωνίαν, καὶ μόνον χρησιμεύει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ συντήρησιν. Γίνεται ὅμως ἐνίοτε χρησιμώτατος καὶ ὠφελιμώτατος εἰς τὴν κοινωνίαν πνευματικῶς διὰ τῆς πολυπειρίας καὶ πολυμαθείας, ἐὰν διατηρῇ καλῶς τὰς φρένας του.

Ἐὰν λοιπὸν προώρισται ὑπὸ πρακτικὴν ἔποψιν ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ ἡδύνεσθαι καὶ τέρπεσθαι, καὶ πρὸς τὸ ἀποφεύγειν τοὺς πόνους καὶ τὰ δυσάρεστα, κατὰ τὴν ἡλικίαν ταύτην ἀποστερεῖται πάσης τέρψεως καὶ ἡδονῆς σωματικῆς. Τὸ σῶμα ἔχει δυσκίνητον, δύσκαμπτον, βαρὺσῶμον, ριτιδωμένον, ᾧ ἐντέχει πρὸς εὐθυμίας καὶ διασκεδάσεις, οὔτε τέρπεται, οὔτε ἡδύνεται· δὲν δύναται νὰ γελά, νὰ ἀγριεύηται, νὰ περιπατῇ, καὶ νὰ δμιλῇ ἐλευθέρως ὥσπερ ὁ νέος· δὲν εὐχαριστεῖται οὔτε εὐχαριστεῖ νὰ συναναστρέφηται καὶ νὰ διασκεδάσῃ μετὰ πολὺ νεωτέρων· διότι προφύλαξις καὶ σέβας ἐμποδίζει τὰς ἐλευθέρους κινήσεις καὶ φράσεις αὐτοῦ καὶ ἐκείνων· οὔτε αὐτῷ ἐπιτρέπεται τὸ πράττειν τὰ τῶν νεωτέρων. Δὲν εὐχαριστεῖται νὰ συναναστρέφηται δμῖλικας· διότι οὐδὲν τὸ εὐχάριστον παράγεται. Τὰ πλούτη, ἡ πολυτέλεια, ἡ αὕξησις περιουσίας κλπ. πάντα εἰσὶ μάταια, ἄχρηστα καὶ ἀνωφελῇ εἰς τὸν γέροντα, καὶ παραλογεῖ ὁ ταῦτα ποθῶν ἐν τῇ προδεσχηκυῖᾳ ἡλικίᾳ.

Καθ' ὅλα λοιπὸν ἡ ἡλικία αὕτη ἀποστερεῖται τέρψεων σωματικῶν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ βίος διὰ τὸ ἄτομον εἶνε πλέον περιττὸς καὶ ματαιοπονία τὸ ζῆν.

Μόνον ἡ κοινωνία ἐνδιαφέρεται ὑπὲρ τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἐὰν οὗτος ἐργάζεται νοερῶς ὑπὲρ ταύτης διὰ συγγραφῶν καὶ διδασχῶν. Διότι φύσει ἡ κοινωνία ἀγαπᾷ καὶ ἐνδιαφέρεται μόνον ὑπὲρ τῶν ταύτην ὠφελούντων ἡθικῶς ἢ ὠλικῶς, ἄνευ συμέροντος ἡ κοινωνία ἀδιαφορεῖ καὶ ἐγκαταλείπει πάντα εἰς τὴν τύχην του.

